

Силабус курсу

Макроекономіка

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Рік навчання: 1, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., доцент **Андрушків Роман Юрійович**

Контактна інформація

andrushkiv81roman@gmail.com, +380993435553

Опис дисципліни

Дисципліна «Макроекономіка» орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами сукупності знань з питань макроекономіки та навчитися правильно їх застосовувати в практичній діяльності. У період становлення економіки держави необхідними умовами розвитку товарно-грошових відносин є активна участь у цих процесах широких верств населення, врахування суспільної думки, а також гармонізація суспільних зв'язків.

Макроекономіка – особлива система наукових поглядів, відносно самостійна частина економічної теорії, яка вивчає економічну систему у цілому (національну економіку як єдине ціле). Метою дисципліни також є засвоєння студентами предмета макроекономіки як поведінки макроекономічних суб'єктів на рівні економіки як єдиного цілого (національної економіки), ефективності функціонування економічної системи.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Тема 1. Макроекономіка як наука	Засвоїти теоретичні основи, вияснити суть та історію розвитку макроекономіки; розглянути етапи формування макроекономічної теорії. Питання для обговорення: Національна економіка і економічна система. Суб'єкти економічної системи. Макроекономіка, мезоекономіка і мікроекономіка як рівні економічної системи. Глобальна економіка. Структура національної економіки. Об'єкт, предмет, функції і завдання макроекономіки. Місце макроекономіки у системі економічних наук. Методологія макроекономіки. Макроекономічне моделювання. Макроекономічна політика та її суб'єкти. Екзогенні та ендогенні змінні. Запаси і потоки в національній економіці. Історія та сучасна філософія макроекономіки. Макроекономічні моделі кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.	Тести, питання

2 / 2	Тема 2. Макроекономічні показники та їх вимір	Ознайомити з основними видами макроекономічних показників, розглянути їх суть та особливості Питання для обговорення: Теоретичні засади та принципи побудови системи національного рахівництва. Зміст та значення системи національних рахунків для макроекономічного аналізу. Особливості використання СНР в статистичному обліку України. Показники обсягу національного виробництва. Валовий внутрішній продукт (ВВП), методологія і методика його обчислення. Основні макроекономічні тотожності. Показники доходу нації. Валовий і чистий національний дохід. Розподіл і перерозподіл національного доходу. Роль держави у перерозподілі доходів. Національне багатство. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Економічна нерівність і соціальний захист населення. Номінальні і реальні показники. Економічні індекси і дефлятор ВНД. Рівень зайнятості і цін. Складності підрахунку показників національного виробництва і доходу.	Кейси
2 / 2	ТЕМА 3. Мікроекономічні основи макроекономіки	Ознайомити з мікроекономічними основами макроекономіки, розглянути їх суть та особливості. Питання для обговорення: Споживання і заощадження, їх суть і вимір. Інструментарій аналізу споживання і заощадження. Функції споживання і заощадження Дж.М.Кейнса. Функції споживання С.Кузнеца, І.Фішера та Ф.Модільяні. Теорія життєвого циклу. Функція споживання у моделі життєвого циклу. Монетарна теорія споживання. Гіпотеза життєвого і постійного доходу. Теорія споживання М.Фрідмена. Суть та аналіз інвестицій. Неокласична і кейнсіанська моделі інвестицій. Автономні та індуковані інвестиції. Мультиплікаційний ефект інвестицій. Гранична схильність до споживання і гранична схильність до заощаджень. Акселератор інвестицій. Інвестиції в основні активи, житло та виробничі запаси. Модель акселератора запасів.	Тести, питання, задачі
2 / 2	ТЕМА 4. Макроекономічна нестабільність	Ознайомити із методикою визначення макроекономічної нестабільності; засвоїти суть і значення макроекономічної циклічності. Питання для обговорення: Поняття економічної циклічності. Економічні цикли та їх фази. Економічна циклічність і динаміка основних макроекономічних показників. Механізм макроекономічної циклічності. Інвестиційна модель циклічного розвитку та її варіанти. Вплив мультиплікатора та акселератора інвестицій на економічну циклічність. Теорії флуктуацій. Поняття безробіття та зайнятості. Причини існування безробіття. Форми безробіття і природне безробіття. Повна і неповна зайнятість в національній економіці. Закон А.Оукена. Регулювання рівня безробіття. Сутність інфляції, її причини, форми, види і типи. Вимір рівня інфляції. Економічні і соціальні наслідки інфляції.	Тести, питання, задачі

3 / 3	ТЕМА 5. Макроекономічна рівновага	Ознайомити з основними складовими частинами макроекономічної рівноваги; ознайомити з особливостями стабілізаційної політики. Питання для обговорення: Загальна макроекономічна рівновага: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції (модель AD-AS, або «хреста Маршалла»). Сукупний попит і фактори, що його визначають. Сукупна пропозиція: класична і кейнсіанська моделі. Короткострокова та довгострокова макроекономічна рівновага. Шоки попиту і пропозиції. Стабілізаційна політика. Модель Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції і повна зайнятість ресурсів. Фактичні і заплановані витрати. Модель макроекономічної рівноваги Дж. М. Кейнса (модель «кейнсіанського хреста») та її варіанти. Чинники сукупного попиту у кейнсіанській моделі та рівень запланованих витрат. Проблеми емпіричних обрахунків ВВП-розриву. Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви. Парадокс ощадливості. Взаємозв'язок моделей «кейнсіанського хреста» і «хреста Маршалла».	Тести, питання
3 / 3	ТЕМА 6. Економічне зростання	Ознайомити із основами економічного зростання. Питання для обговорення: Поняття макроекономічної динаміки, її спрямованості, показників і критеріїв. Зміст, джерела, чинники і типи економічного зростання. Поняття макроекономічної стагнації. Передумови та характерні риси сучасного економічного зростання. Політика сприяння економічному зростанню та заощадженням. Виробничі функції як неокласичні моделі економічного зростання. Економічний зміст виробничих функцій Кобба-Дугласа і Кобба-Дугласа-Тінбергена. Спрощені моделі рівноважного зростання економіки. Рівноважне зростання без технічного прогресу: неокласичні моделі та посткейнсіанські моделі. Основні передумови та модель зростання Р.Солоу. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. "Золоте правило" нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Модель економічного зростання Н.Калдора. Кейнсіанська модель економічного зростання. Некейнсіанські моделі економічного зростання О.Домара, Р.Гаррода і Дж.Гікса. Модель оптимального економічного зростання Рамсея. Правило Кейнса-Рамсея. Оподаткування процентів з капіталу. Формула Тобіна. Моделі ендегенного та екзогенного зростання. Модель зростання з інтелектуальних капіталом П.Ромера.	Тести, питання, задачі

2 / 2	ТЕМА 7. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання	Ознайомити із основами державності, охарактеризувати державні економічні регулятори. Питання для обговорення: Зміна ролі держави в ринковій економіці. Сучасні економічні функції держави. Державні економічні регулятори. Правове, адміністративне і економічне регулювання економіки. Співвідношення економічного та адміністративного регулювання. Суть, напрями і форми економічної політики держави. Цілі економічної політики та їх суперечлива єдність. Економічне зростання як пріоритетна ціль державного макроекономічного регулювання. Макроекономічна стабілізація як основа здійснення макрополітики. Суть та завдання стабілізаційної політики. Макроекономічні аспекти стабілізаційної політики держави.	Тести, питання
2 / 2	ТЕМА 8. Фіскальна макроекономічна політика	Ознайомити із основами оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Питання для обговорення: Суть, короткострокові і довгострокові цілі та інструменти фіскальної (бюджетно-податкової) політики. Державний бюджет та його доходи. Бюджетне обмеження уряду. Податки і податкові ставки. Крива Лаффера. Податковий мультиплікатор. Видатки держави. Мультиплікатор державних витрат. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Дефіцит державного бюджету і державний борг. Рікардіанська теорія державного боргу. Теорія бюджетних обмежень. Суть та види державного боргу і бюджетного дефіциту. Основні причини стійкого бюджетного дефіциту і зростання державного боргу. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку. Управління бюджетним дефіцитом. Стабілізація державного боргу.	Тести, питання
3 / 3	ТЕМА 9. Монетарна макроекономічна політика	Ознайомити студентів з грошово-кредитною системою держави. Питання для обговорення: Грошово-кредитна система, її зміст, будова, об'єкти і суб'єкти. Центральний банк, комерційні банки і небанківські кредитні установи. Зміст, цілі, методи та інструменти монетарної (грошово-кредитної) політики. Мікроаналіз монетарних режимів. Функція реакції Центрального банку. Класична і кейнсіанська теорії попиту на гроші. Моделі пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор. Рівновага грошового ринку. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики. Особливості функціонування кредитного ринку в забезпеченні протікання монетарних процесів	Тести, питання

3 / 3	ТЕМА 10. Вибір моделей макроекономічної політики	Ознайомити з основними видами макроекономічної політики. Питання для обговорення: Фіскальна (бюджетно-податкова) і монетарна (грошово-кредитна) політика у класичній та кейнсіанських моделях. Цільові показники та інструменти. Лінійна модель Тінбергена. Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Активна і пасивна політика. Політика твердого курсу і похідна макроекономічна політика. Можливі варіанти фіскальної і монетарної політики. Суперечливість цілей макроекономічного регулювання і проблема координації бюджетно-податкової і грошово-кредитної політики держави. Соціальні гарантії та система соціального захисту.	Тести, питання
3 / 3	ТЕМА 11. Зовнішня торгівля і зовнішньоекономічна політика	Ознайомити з видами зовнішньої торгівлі та зовнішньоекономічної політики. Питання для обговорення: Теоретичні засади мікроаналізу міжнародної торгівлі. Зовнішньоторгівельний мультиплікатор. Вплив міжнародної торгівлі на динаміку ВВП та розподіл доходів. Рівноважний рівень світових цін і вигоди від зовнішньої торгівлі. Економічні наслідки запровадження мита та квот. Причини «вибіркової» протекціоністської політики і загальні тенденції до лібералізації міжнародної торгівлі.	Тести, питання
3 / 3	Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці	Ознайомити з основними видами макроекономічної політики. Питання для обговорення: Поняття відкритої економіки. Взаємозв'язок між чистим експортом і чистими інвестиціями. Модель відкритої економіки Мандела-Флемінґа. Валютний ринок і валютні курси. Системи гнучких і фіксованих валютних курсів: порівняльна ефективність. Співвідношення номінального і реального валютного курсу у короткостроковому та довгостроковому макроекономічних періодах. Вплив макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу. Паритет купівельної спроможності. Модель Баласи-Самуельсона. Платіжний баланс країни, його структура і значення. Торговий баланс, баланс поточних операцій і баланс руху капіталу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Вплив макроекономічної політики на стан платіжного балансу. Дефіцит і криза платіжного балансу. Дефіцит платіжного балансу і державний борг. Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього державного боргу. Ефективність та доцільність зовнішніх запозичень. Обмінний курс: номінальний і реальний. Котирування валюти. Попит і пропозиція на валютному ринку. Взаємозв'язок зовнішньої торгівлі, валютних курсів і платіжного балансу	Тести, питання

Літературні джерела

основна:

1. Алла Косік, Галина Гронтковська. Макроекономіка: практикум. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2 кн. С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська. К.: Знання, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. 648 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2 кн. С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська. К.: Знання, 2020. Кн. 2: Вступ до аналітичної економії. Кн. 2: Мікроекономіка. 437 с.
4. Базилінська О. Макроекономіка. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.
5. Білецька Л. В. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: Навчальний посібник. Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 688 с.
6. Веріан Г. Р. Макроекономіка: Європейський контекст Г. Р. Веріан.; пер. з англ. С. Слухая. К.: Лібра, 2006. 632 с.
7. Гронтковська Г. Макроекономіка. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 672 с.
8. Дорнбуш Р. Макроекономіка. Р. Дорнбуш, С. Фішер.; пер. з англ. В. Мусієнко та В. Овсієнко. К.: Основи, 1996. 814 с.
9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 416 с.
10. Люльов О. Макроекономічна стабільність національної економіки. К.: Університетська книга, 2019. 261 с.
11. Макаренко М. І. Макроекономіка: підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с.
12. Макконнелл К. Р. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 1. Макроекономіка. К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю.; пер. з англ. 13-го вид. Львів: Просвіта, 1997. 672 с.
13. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. К.: КНЕУ, 2017. 200с.
Режим доступу:
http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/
14. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. А.Ф.Мельник, Т.Л.Желюк, О.В.Длугопольський, О.В.Панухник. К.: Знання, 2008. 699 с.
15. Макроекономіка: Курс лекцій: Навчальний посібник для дистанційного навчання В. В. Кириленко, Т. І. Вергелес, К. З. Возьний та ін. за ред. В. В. Кириленка. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 292 с.
16. Макроекономіка: навч. посібник за ред. В.П. Решетило. Харків: ХНАМГ, 2013. 295 с.
17. Малий І.Й. Інституційні трансформації соціально–економічної системи України: монографія. А.А. Гриценко, І.Й. Малий та ін. К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015.
18. Малий І.Й. Макрорегулювання фінансового сектору: монографія. І.Й. Малий, Т.О. Королюк. К.: КНЕУ, 2015. 304 с.
19. Манків Н. Г. Макроекономіка; пер. з англ., наук. ред. С.Панчишин. К.: Основи, 2000. 588с.
20. Якобчук В.П. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні: навч. посіб. В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук, Л.І.Симоненко, В.А. Довженко, О.В. Захаріна, С.В. Тищенко, О.В. Іванюк, І.В. Кравець, Н.С. Пугачова; за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 406 с.

додаткова:

21. Мацелюх Н., Максименко І. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 382

с.

22. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум: Навч. Посіб. О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 656 с.
23. Радіонова І. Ф. Макроекономіка: теорія і політика: Підручник. К.: Таксон, 2004. 348 с.
24. Сакс Дж. Д. Макроекономіка. Глобальний підхід. Дж. Д. Сакс, Ф. Б. Ларрен; пер. с англ. М.: Дело, 1999. 848 с.
25. Семюелсон П. А. Макроекономіка. П. А. Семюелсон, В. Д. Нордгауз.; пер. з англ. К.: Основи, 1995. 544 с.
26. Талавирия М.П. Макроекономіка: Навчальний посібник. Гойчук О.І., Талавирия М.П., Ожелевська Т.С. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., К., 2017. 560с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
2. <http://www.niss.gov.ua> – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень
3. <http://www.europa.eu.int> – сайт ЄС
4. <http://www.cnn.com> – новини CNN
5. <http://www.search.global.epnet.com> – електронний формат наукових журналів
6. <http://www.inf.kiev.ua> – ділова Україна
7. <http://www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm> – огляд преси
8. <http://www.isi.gov.ua> – матеріали ЄС і РЄ

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Макроекономіка» використовуються такі засоби оцінювання 4 та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Макроекономіка» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
Опитування під час заняття (теми 1–7) – 5 балів за тему – макс. 35 балів. Модульна робота – макс. 65 балів.	Опитування під час заняття (теми 8–12) – 5 балів за тему – макс. 25 балів. Модульна робота – макс. 75 балів.	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів. Задача - макс. 40 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59		FХ (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)